

W ŚWIECIE BOGÓW GRECKICH

Wstęp do mitologii

PODSTAWOWE POJĘCIA

- Mit - opowieść o charakterze religijnym /sakralnym/ o bogach, półbogach /herosach/ i ludziach oraz relacjach między nimi; spokrewniona z legendą i przypowieścią.
- Mitologia - system mitów tworzących spójną strukturę, najpierw religijną, potem tylko literacką, inspirującą do dziś poetów, pisarzy, malarzy itp..

Mitologie:

grecka i rzymska /antyczna/, germańska, celtycka, słowiańska, chińska, japońska, hinduska, perska, afrykańskie, australijska.

Rzymianie przyjęli mity od podbitych Greków zmodyfikowali je, dodali kilka własnych /np. o założeniu Rzymu, Remusie i Romulusie/. Chrześcijaństwo przyspieszyło przemianę mitologii w tworzywo literackie.

- Politeizm - wielobóstwo, wiara w wielu bogów.

RODZAJE MITÓW

RODZAJE MITÓW

TEOGONICZNE - o
narodzinach bogów,
ich pochodzeniu

ESCHATOLOGICZNE - o
śmierci i życiu po niej

KOSMOGONICZNE - o
pochodzeniu świata

ANTROPOGENICZNE - o
pochodzeniu człowieka

GENEALOGICZNE - o
powstaniu wielkich
rodów

FUNKCJE MITÓW

Mitologia i mity

dawniej

- stanowiły składnik kultury,
- pełniły funkcje poznawcze i kulturowe,
- wyjaśniały Grekom zjawiska,
- tłumaczyły greckie religie i wierzenia,
- utrwały archetypy,
- ukazywały Grekom, jak powinni postępować,
- miały wpływ na architekturę, rzeźbę, teatr.

dziś

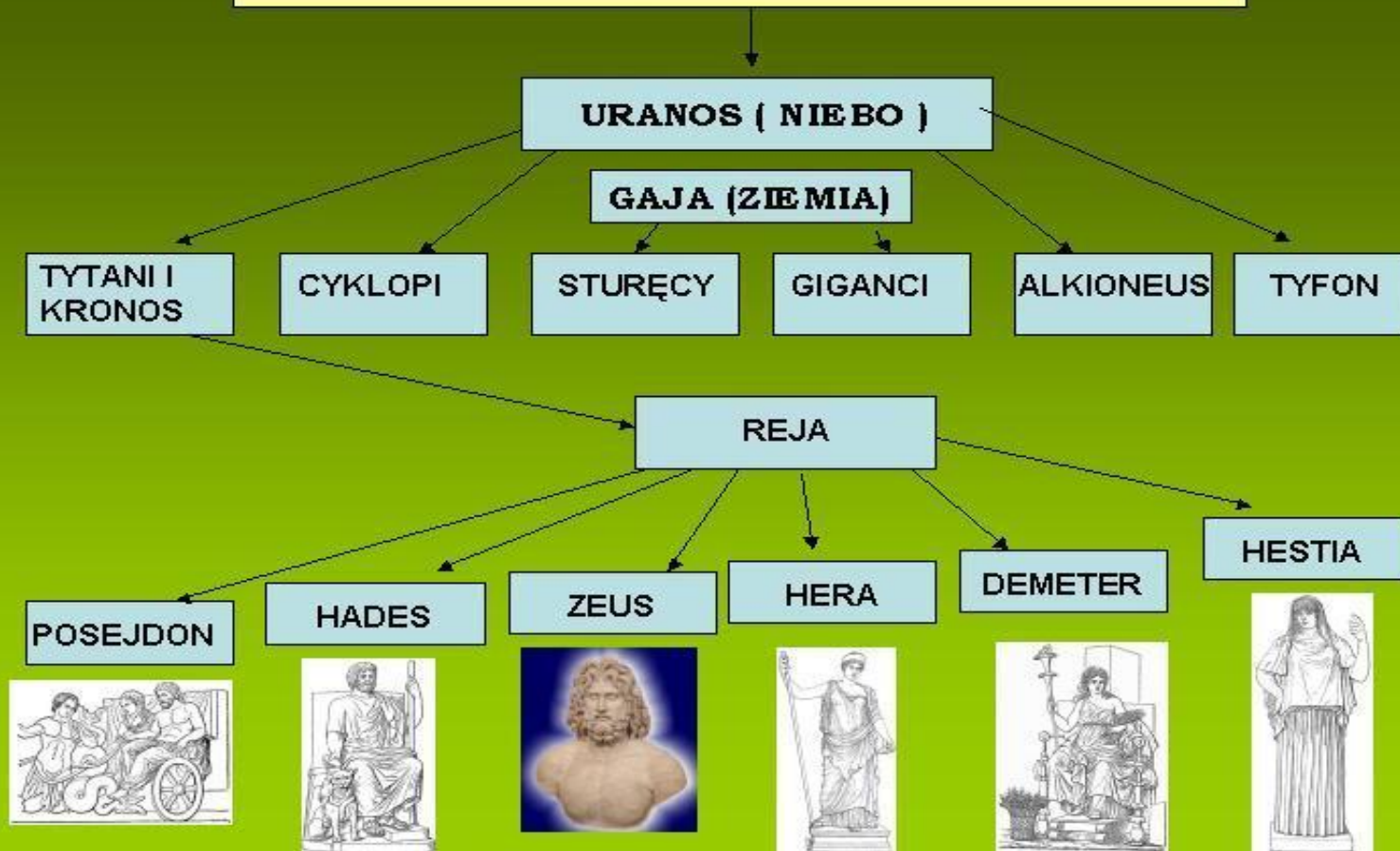
- mają charakter symboliczny i niosą uniwersalne treści,
- występują jako ciekawostki i opowieści o bogach,
- stanowią inspirację dla twórców różnych dziedzin,
- są skarbnicą motywów, tematów symboli,
- funkcjonują w języku w postaci związków frazeologicznych

Więcej w naszej broszurze
„Z wizytą na Olimpie”

MIT GENEZYJSKI

PIERWSI BOGOWIE WG MITU GENEZYJSKIEGO

NAJWAŻNIEJSI BOGOWIE GRECCY

	IMIĘ BOGA W MITOLOGII STAROŻYTNYCH GREKÓW	IMIĘ BOGA – ODPOWIEDNIK W MITOLOGII STAROŻYTNYCH RZYMIAN	„DZIEDZINA”, KTÓRĄ ZAJMUJE SIĘ BÓSTWO	NIEKTÓRE ATRYBUTY
1	Zeus	Jowisz	władca bogów i ludzi	piorun, orzeł, tarcza (egida)
2	Hera	Junona	opiekunka małżeństw i życia rodzinnego, siostra i żona Zeusa	paw, lilia
3	Posejdon	Neptun	bóg mórz i oceanów, brat Zeusa	trójząb
4	Hades	Pluton	władca podziemnego świata zmarłych, brat Zeusa	berło i klucze
5	Demeter	Cerera	bogini urodzaju i przyrody, siostra Zeusa	kłosa zboża
6	Hestia	Westa	bogini ogniska domowego, siostra Zeusa	plomień, ognisko
7	Atena	Minerwa	bogini mądrości, córka Zeusa	sowa, włócznia, tarcza
8	Ares	Mars	bóg wojny, syn Zeusa i Hery	wilk, miecz, włócznia
9	Apollo	Apollo	bóg sztuki i poezji, bliźniaczy brat Artemidy, syn Zeusa	łuk, lira
10	Artemida	Diana	bogini łowów i lasów, bliźniacza siostra Apolla, córka Zeusa	łania, łuk, półksiężyc
11	Afrodyta	Wenus	bogini piękna i miłości, wyłoniła się z morskiej piany	rydwan zaprzęzony w gołębie, Amor
12	Hermes	Merkury	posłaniec bogów, bóg kupców, podróżnych, złodziei, syn Zeusa	skrzydełka u kapelusza i przy butach, kaduceusz (<i>laska opleciona przez 2 węże, dwa skrzydła na końcu</i>)
13	Hefajstos	Wulkan	bóg ognia, bóg – kowal, miał kuźnię w wulkanie Etna, syn Zeusa i Hery	młot i kowadło
14	Dionizos	Bachus	bóg wina, płodnych sił natury, syn Zeusa	winogrona, tyrs (<i>laska opleciona bluszczem, z szyszką na końcu</i>), dwuuszny puchar

APOLLO I JEGO MUZY

Dziewięć muz Apollina:

- Kalliope (Piękności) - muza pieśni bohaterskiej, jej atrybuty to rylec i tabliczka do pisania.
- Klio (Głosząca sławę) - zajmuje się historią, a jej atrybutem jest zwój papirusu.
- Euterpe (Radosna) - patronka liryki, atrybut: flet.
- Melpomena (Śpiewająca) - muza tragedii, atrybut: maska tragiczna.
- Talia (Rozkoszna) - muza komedii, atrybut: maska komiczna.
- Terpsychora (Kochająca taniec) - muza tańca, atrybut: lira.
- Erato (Umiłowana) - zajmuje się pieśnią miłosną, atrybut: cytra.
- Polihymnia (Bogata w pieśni) - muza poezji sakralnej i hymnicznej, a także pantomimy, na ogół nie posiada atrybutu.
- Urania (Niebiańska) - opiekunka astronomii, jej atrybutem jest globus astralny.

ŻYCIE NA OLIMPIE

Obraz greckich bogów ma charakter antropomorficzny, mity bowiem przedstawiały ich na wzór ludzi i typowych dla nich zachowań. Mimo że bogowie byli otoczeni kultem, cechowały ich ludzkie słabości. Ich losy stawały się często przestrożą przed przekraczaniem norm.

Za siedzibę bogów uznaje się górę Olimp. Ich pokarmem była ambrozja (dająca im nieśmiertelność i wieczną młodość), a napojem był nektar (posiadał te same właściwości co ambrozja). Podczas uroczystości na Olimpie pokarm roznoszony był przez Hebe - boginię i uosobienie młodości, a także przez Ganimesesa, ukochanego Zeusa. Źródło ambrozji znajdowało się w ogrodzie Hesperyd (nimf zachodzącego słońca). Światem władał Zeus zwany "gromowładnym".

PROMETEUSZ

Prometeusz

- Prometeusz był jednym z tytanów. Ulepił człowieka z gliny pomieszanej ze łzami. Duszę zaś zrobił z ognia niebiańskiego, który wykrał z rydwanu słońca. Człowiek Prometeusza był podobny do wizerunku bogów, ale słaby i bezradny. Dlatego tytan postanowił wykraść bogom Olimpu *ogień* i nauczyć człowieka używania go, rzemiosł, sztuk. Zeusowi nie podobały się poczynania Prometeusza. Namówił bogów do stworzenia drugiego człowieka – pięknej i urokliwej Pandory, nazwanej tak, gdyż była darem od wszystkich bogów dla ludzi. Podejrzliwy Prometeusz nie przyjął Pandory mimo jej wdzięków. Ale jeden z jego lekkomyślnych braci, Epimeteusz, poślubił tę kobietę. Wkrótce Pandora namówiła męża do otwarcia sekretnej beczki, którą dali jej bogowie. Z puszek Pandory wydobyły się na świat wszystkie smutki, nieszczęścia, choroby, nędze. Prometeusz zemścił się na Zeusie. Zabił wołu, podzielił na dwie części i kazał Zeusowi losować, co będzie odtąd ofiarą dla bogów od ludzi. Zeus wybrał tłustszą część, w której, jak się okazało były same kości. Dla ludzi Prometeusz zostawił dobre mięso. Król bogów ukarał Prometeusza, przykuwając go do skał Kaukazu. Samotny i zniewolony cierpiął katusze, gdy każdego dnia przylatywał wygłodniały orzeł i wyjadał wątrobę, która każdej nocy odrastała Prometeuszowi. Prometeusz to symbol boga cierpiącego z miłości do ludzi.